

**ІННОВАЦІЇ
У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ТА МИСТЕЦТВІ
матеріали
XI Всеукраїнських наукових читань
здобувачів мистецької освіти**

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
ЗВО «Університет Короля Данила»
Житомирський державний університет імені Івана Франка
ДНУ «Інститут модернізації освіти»

ІННОВАЦІЇ У МУЗИЧНІЙ ОСВІТІ ТА МИСТЕЦТВІ

матеріали

**XI Всеукраїнських наукових читань
здобувачів мистецької освіти**

Рівне
2024

УДК 372.878

I 57

Інновації у музичній освіті та мистецтві: матеріали XI Всеукраїнських наукових читань здобувачів мистецької освіти, Рівне 23 травня 2024 р. / упор. Прокопович Т. Ю. – Рівне: Відок, 2024. – 46с.

Рецензенти:

Сверлюк Я. В., доктор педагогічних наук, професор, декан факультету музичного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету

Толошняк Н. А., кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувачка кафедри естрадно-вокального мистецтва ЗВО «Університет Кароля Данила»

Цюряк І. О., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри мистецької освіти Житомирського державного університету ім. Івана Франка

У збірнику опубліковані науково-пошукові роботи здобувачів вищої освіти, присвячені розв'язанню актуальних проблем музичної педагогіки та музикознавства.

Відповідальність за добір фактів і викладення матеріалу несуть автори.

Схвалено до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету

(Протокол №11 від 31.10.2024р.)

© СНТ ФММ РДГУ, 2024

ДИТЯЧИЙ ФОРТЕПІАННИЙ РЕПЕРТУАР МАКСИМА КАНКЕ ДЛЯ УЧНІВ ДМШ ТА МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗЗСО

Актуальність сучасного дитячого репертуару для ДМШ полягає в тому, що він є цікавим та привабливим для дітей, допомагає розвитку виконавських та творчих здібностей учнів. Дитячі твори сучасних композиторів відрізняються від творів класичної музики тим, що вони часто використовують незвичайні музичні прийоми та засоби виразності. Це може бути цікаво та захоплююче для дітей, які звикли до більш традиційної музики. Рівень досліджуваності дитячих репертуарів на основі молодих композиторів в ДМШ є недостатнім. Це пов'язано з тим, що твори порівняно недавно почали включатися до навчальних програм музичних шкіл.

Метою нашого дослідження є вивчення дитячого фортепіанного репертуару сучасного українського композитора-піаніста Максима Канке, зокрема, освітніх та розвивальних можливостей його музики.

Дитячий фортепіанний репертуар у ДМШ охоплює твори різноманітних жанрів, форм і стилів. Він має на меті розвивати у дітей музичні здібності, виховувати любов до музики та підготувати їх до подальшого навчання.

Максим Канке є одним із небагатьох композиторів нашого часу, котрий працюючи в Київській ДМШ №14 написав дитячі репертуари для учнів молодших та старших класів музичної школи. Окрім цього, він зробив багато обробок на українські пісні, сучасні мелодії та навіть на твори відомих композиторів минулих століть, наприклад як Й. С. Баха «Фуга g-moll» для фортепіано в 4 руки. Він пропонує власну творчість на YouTube каналі [3].

Ознайомившись із творами Максима Канке, можна сказати, що вони частково відповідають освітнім вимогам музичних шкіл. До слова, 20 квітня 2023 року композитор взяв участь у конференції «Мистецька освіта в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України: завдання та здобутки» та представив власні твори, описуючи завдання розвитку учнів-піаністів [2].

Взьмемо до уваги «Ой під вишнею», який розрахований для учнів молодших класів. В ньому він використав елементи народної музики, що допомагає дітям знайомитися з національною культурою. Автор композиції розділив умовно цю обробку на 3 частини. В першій частині використовується прийом перекидання лівої руки через праву. В другій частині мелодія лірична, з гармонічними ходами. На контрасті з'являється третя частина, у якій відчувається елементи естрадно-джазових елементів та гармоній. Наступна п'єса – варіації на тему українських пісень є «Ой мороз -мороз, не студи мене», розрахована для учнів старших класів. Чому композитор вибрав саме цю мелодію? Тому що, за словами Максима Канке «росіяни вкрали у нашого народу, тому своє потрібно повертати». На мою думку, він використав доволі складну форму, з рівними технічними складнощами. В першій частині закладена основна мелодія, таємнича, яка створює атмосферу зими. В другій частині ритм змінюється на більш швидкий, де використовується техніка пасажу, яка буде складною для вивчення дітей. Закінчується третя частина основною мелодією, яка звучить в змінній тональності.

На уроках фортепіано в дитячій музичній школі для 1-2 класів ми пропонуємо використати такі твори Максима Канке: варіації на тему української пісні: «Грицю, Грицю, до роботи», «Я лисичка, я сестричка», «Дощик», «Тиха вода», «Ой під вишнею», тому що технічно вони створені для піаністів-початківців і дітям буде цікаво уявити і зіграти свій образ головного героя (або головний образ).

Проаналізуємо твір «Грицю, Грицю, до роботи» М. Канке, який, на нашу думку, варто звернути увагу і застосувати в 1-2 класах на уроках фортепіано ДМШ. Перед тим як почати розбирати з учнем даний твір, ми можемо зіграти твір, щоб дитина могла послухати, оцінити в загальному і уявити свій образ хлопця Гриця. Після прослуховування учень розповідає свій варіант образу і пояснює, чому саме він так уявив, тим самим включається в аналіз твору: «п'єса грайлива», «швидка», «танцювальна»... Учитель допомагає уточнити характер твору: «жартівливий, образ ледащого хлопця, який не хоче працювати». Так ми розвиваємо у дитини навички емоційно-осмисленого сприймання музики.

Даний твір можна запропонувати для слухання на уроках музичного мистецтва в початковій школі. У третьому класі за підручником «Мистецтво» Ольги Лобової на уроці з теми «Види театрального мистецтва» пропонується спів, створення театралізованих образів під час рольового виконання української народної пісні «Грицю, Грицю, до роботи» [1, с. 31].

Після виконання пісні ми пропонуємо учням послухати фортепіанні варіації Максима Канке. Перед прослуховуванням учитель музичного мистецтва не оголошує назву та автора твору, а ставить завдання: «Визначне, що знайоме прозвучить у новому творі?» Учні слухають і розпізнають мелодію вивченої пісні. Після цього учні аналізують, скільки разів повторювалась мелодія пісні, як змінювалась мелодія при кожному повторенні. Це приводить їх до ознайомлення з жанром варіацій – інструментального твору, в якому основна тема (мелодія) набуває різноманітних змін: мелодичних, ритмічних, ладових [1, с. 136].

Під час другого слухання варіацій влучно буде поставити дітям творче завдання: зімпровізувати в парах «партії» головних героїв за допомогою елементарних музичних інструментів. Також можна створити діалог -пантоміму між Грицем і дівчиною під музику варіацій.

Подібним чином на уроках музичного мистецтва можна опрацювати й інші фортепіанні варіації Максима Канке.

Отже, фортепіанна музика для дітей сучасного українського композитора Максима Канке може зайняти важливе місце на уроках фортепіано в ДМШ. Його варіації та обробки українських народних пісень, музики з мультфільмів та кінофільмів допоможуть розвивати в учнів-піаністів музичні здібності, технічні навички, набути творчого досвіду інтерпретації знайомих мелодій.

На уроках музичного мистецтва в початковій школі фортепіанні твори композитора-піаніста можна використати для слухання. Фортепіанні варіації допоможуть учням розвивати образну уяву, музичний слух та музичне мислення. Яскраві образи, прості, доступні мелодії фортепіанних творів М. Канке, що легко наспівати, можуть надихнути учнів на різноманітну творчість – пластичну, інструментальну, театральну. Вивчення фортепіанних

творів, в основі яких лежать українські народні мелодії, дадуть можливість дітям ознайомитися з традиціями та історією свого народу через музику. Виконання пісень і слухання їх у фортепіанних обробках з спільним музикуванням та виконанням у групах сприятиме розвитку соціальних навичок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лобова О. В. Мистецтво підручник інтегрованого курсу для учнів 3 класу закладів загальної середньої освіти. Київ. Школяр. 2020. 144 с.
2. Мистецька освіта в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України: завдання та здобутки. *Інститут проблем виховання НАПН України* : URL: <https://www.youtube.com/watch?v=YgNEuVy4YFM&t=6521s>
3. Maks Kanke. URL: https://www.youtube.com/@maks_kanke8252/featured

Хомедюк Анна

МУЗИЧНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ПОЕЗІЇ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА У СУЧАСНОМУ ЕСТРАДНОМУ ВИКОНАВСТВІ

Цьогоріч українська громадськість відзначає поважну ювілейну дату – 210 років з дня народження Тараса Григоровича Шевченка. Унікальна, велична й багатогранна постать митця до наших днів залишається незбагненою. Милозвучні поетичні строки його творів, сповнені глибоких почуттів і сенсів, в усі часи приваблювали музикантів різних стилів та напрямків.

У контексті сучасних буремних історичних випробувань, пов'язаних з російською агресією та повномасштабною війною, звернення до поезії Кобзаря набуває дедалі більшого значення, адже його поетичне слово є фундаментальним важелем пробудження національної свідомості українців та самоствердження української нації [1].

Прочитання поезії Шевченка в творчості композиторів XIX-XX століть широко розкриваються у роботах вітчизняних музикознавців. Обмежене висвітлення здобув аналіз сучасної музичної шевченкіани, тож метою розвідки є аналіз деяких популярних інтерпретацій співучого слова Шевченка сучасними естрадними виконавцями.

Сучасна популярна естрадна музика є своєрідним засобом формування світогляду та ціннісних орієнтацій, що чинить універсальний вплив на розвиток особистості, зокрема, молоді [3, с.331]. Вражаюча, рівноманітна жанрова-стильова палітра сучасної музики простягається від рок, поп, хіп-хоп музики, репу, джазу до синкретичних жанрів та стилів. При цьому виконавці різних напрямків охоче апелюють до текстів Кобзаря, знаходячи у них актуальне і злободенне, те, що завжди відповідає часові, завжди потрібне і влучне [2].

Яскравим прикладом свіжого прочитання поезії Т. Шевченка стала пісня «Зацвіла в долині» полтавського рок-гурту «Транс-формер». На відміну від попередніх тлумачень (у творах М. Лисенка, Я. Степового, М. Скорика, Б. Фільц та ін.) пісня цього гурту цілісніше передає ідею поета, адже авторський текст використовується у повному обсязі, а лірико-пейзажний потенціал вірша доповнюється та підсилюється драматичним компонентом. Оригінальним стало й поєднання рок манери з фолк стилем.

Протилежну тенденцію до роботи з поетичним текстом Шевченка демонструє пісня «Тополя» львівського гурту «Хочу ЩЕ!». У ній не отримують